

## Kamer van Volksvertegenwoordigers

BUITENGEWONE ZITTING 1988

3 OKTOBER 1988

### WETSVOORSTEL

**tot wijziging van artikel 23 van de wet  
van 15 juni 1935 op het gebruik  
der talen in gerechtszaken**

(Ingediend door de heer Dufour)

### TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het aantal misdrijven die onze medeburgers be-  
gaan in een taalgebied waarvan ze de taal niet mach-  
tig zijn, neemt alsmaar toe, vooral in het verkeer,  
mede ten gevolge van het nog steeds groeiende toeris-  
me binnen onze grenzen.

Weliswaar kan de dader van een misdrijf op grond  
van artikel 23 van de wet van 15 juni 1935 op het  
gebruik der talen in gerechtszaken zijn zaak laten  
verwijzen naar het dichtstbij gelegen gerecht van  
dezelfde rang waar de rechtspleging in zijn taal ge-  
schiedt. De goedkeuring van dat artikel was ontegen-  
spreekelijk een grote stap vooruit inzake de eerbiedig-  
ing van de rechten van de verdediging.

De berechting van de beklaagde door een gerecht  
van zijn taalgebied stoot in de praktijk evenwel op eco-  
nomische hinderpalen.

In burgerlijke of handelszaken laat artikel 7 van de  
wet de partijen de keuze van het gerecht dat hun zaak  
moet beslechten en het erkent aldus — zoals de heer  
Marck erop wijst in zijn namens de commissie uitge-  
bracht aanvullend verslag — het beginsel van de  
eerbiediging van de eenparige wens van de partijen.

## Chambre des Représentants

SESSION EXTRAORDINAIRE 1988

3 OCTOBRE 1988

### PROPOSITION DE LOI

**modifiant l'article 23 de la loi  
du 15 juin 1935 concernant l'emploi  
des langues en matière judiciaire**

(Déposée par M. Dufour)

### DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'augmentation croissante des déplacements et sé-  
jours touristiques à l'intérieur de nos frontières a eu  
pour corollaire la multiplication des infractions, no-  
tamment en matière de roulage, commises par nos  
concitoyens dans une région linguistique dont ils ne  
maîtrisent pas la langue.

L'article 23 de la loi du 15 juin 1935 concernant  
l'emploi des langues en matière judiciaire permet cer-  
tes à l'auteur d'une infraction d'obtenir le renvoi de la  
cause devant la juridiction la plus rapprochée où la  
procédure est faite dans sa langue. L'adoption de cet  
article a permis un progrès indéniable sur le plan du  
respect des droits de la défense.

La mise en œuvre de faculté offerte au prévenu  
d'être jugé par une juridiction de sa région linguisti-  
que se heurte toutefois à des contraintes d'ordre éco-  
nomique.

Alors qu'en matière civile ou commerciale, l'arti-  
cle 7 de la loi laisse aux parties le choix de la juridis-  
ction appelée à trancher leur litige et reconnaît, ainsi  
que le soulignait M. Marck dans son rapport complé-  
mentaire fait au nom de la commission, le principe du  
respect de la volonté unanime des parties, pareil choix

Die keuzemogelijkheid wordt echter niet toegekend aan de beklaagde in strafzaken, aangezien artikel 23 het gerecht aanwijst waarnaar de zaak moet worden verwezen.

Niet alleen kan de afstand tussen de woonplaats van de beklaagde en de zetel van dat gerecht de dader van een klein misdrijf er allicht doen van afzien een dure reis te ondernemen, maar bovendien moet beklaagde voor het indienen van de in artikel 23 bedoelde aanvraag, krachtens dat artikel in persoon verschijnen voor het gerecht van de plaats van het misdrijf, tenzij hij een advocaat aanstelt, wat dus eveneens neerkomt op een belemmering van de uitoefening van de rechten van de verdediging.

Overwegingen van zuiver economische aard kunnen de beklaagde dus beletten zich met goed gevolg te verdedigen. Het lijkt immers geen twijfel dat een inwoner van West-Vlaanderen of van Luxemburg, wanneer hij wordt beschuldigd van een misdrijf gepleegd in de Ardennen, resp. de kuststreek, in de meeste gevallen zal verkiezen bij verstek te worden veroordeeld door de rechtbank van de plaats van het misdrijf, dan gebruik te maken van een mogelijkheid waarin de wet weliswaar voorziet, maar die meer kost dan de straf die hij kan oplopen.

Het voorliggende wetsvoorstel wil daarin verandering brengen en de uitoefening van de rechten van de verdediging beter vrijwaren. Enerzijds stelt het dat de zaak op verzoek van de beklaagde wordt verwezen naar het gerecht van zijn woonplaats. Ten tweede bepaalt het dat de beklaagde — wanneer het gaat om misdrijven die tot de bevoegdheid van de politierechtbank behoren — zijn verzoek tot verandering van gerecht bij een gewone aangetekende brief kan indienen.

#### COMMENTAAR BIJ HET ENIGE ARTIKEL

De eerste wijziging voorziet in de gelijke behandeling van Nederlandstalige en Franstalige rechtzoekenden die voor een gerecht van het Duitse taalgebied moeten verschijnen.

Zij kunnen voortaan allen vragen om berecht te worden door het dichtst bij hun woonplaats gelegen gerecht waar de rechtspleging in hun taal geschiedt. Die wijziging is een logisch gevolg van het doel van ons wetsvoorstel, met name om uit een economisch oogpunt een betere uitoefening van de rechten van de verdediging van al onze medeburgers te garanderen.

De tweede wijziging poneert het beginsel van de verwijzing van de zaak naar het gerecht dat zich het dichtst bij de woonplaats van de beklaagde bevindt. De rechtbank behoudt het recht om de verwijzing te weigeren op grond van omstandigheden eigen aan de zaak. Een dergelijke weigering is bijvoorbeeld mogelijk wanneer door het misdrijf schade is berokkend aan de persoon of de goederen van een derde, die niet tegen zijn wil kan worden afgetrokken van de rechter van de plaats van het misdrijf.

n'est pas reconnu au justiciable en matière répressive, l'article 23 désignant la juridiction à laquelle la cause doit être renvoyée.

Outre l'obstacle de la distance entre le lieu du domicile du prévenu et le siège de cette juridiction, ce qui est de nature à dissuader l'auteur d'une infraction mineure d'effectuer un déplacement onéreux, une seconde entrave à l'exercice des droits de la défense découle des modalités d'introduction de la demande visée à l'article 23 qui impose au prévenu soit de comparaître personnellement devant la juridiction du lieu de l'infraction, soit d'avoir recours aux services d'un avocat.

Des considérations d'ordre purement économique sont ainsi de nature à priver le justiciable de la possibilité de se défendre utilement. On ne saurait en effet nier qu'un habitant de la Flandre occidentale ou du Luxembourg, prévenu d'avoir commis une infraction, le premier dans nos Ardennes, le second au littoral, préféreront dans la plupart des cas se laisser condamner par défaut par le tribunal du lieu de l'infraction, plutôt que d'user de la faculté qui leur est reconnue par la loi, mais dont le coût est supérieur aux sanctions pénales qu'ils sont susceptibles d'encourir.

La présente proposition de loi a pour but de remédier à cette situation et de garantir plus efficacement l'exercice des droits de la défense. D'une part, elle prévoit, à la demande du prévenu, le renvoi de la cause devant la juridiction de son domicile. D'autre part, pour les infractions de la compétence des tribunaux de police, elle permet au prévenu d'introduire la demande de changement de juridiction par simple lettre recommandée à la poste.

#### COMMENTAIRE DE L'ARTICLE UNIQUE

La première modification instaure l'égalité de traitement entre les justiciables néerlandophones et francophones traduits devant une juridiction de la région de langue allemande.

Tous auront désormais la faculté de demander à être jugés par le tribunal le plus rapproché de leur domicile où la procédure est faite dans leur langue. Cette modification découle tout naturellement de la finalité de notre proposition de loi qui est de garantir, sous son aspect économique, un meilleur exercice des droits de la défense pour tous nos concitoyens.

La seconde modification pose le principe du renvoi de la cause devant la juridiction la plus rapprochée du domicile du prévenu. Le tribunal conserve le droit de refuser ce renvoi en raison des circonstances de la cause. Pareil refus pourra notamment intervenir lorsque l'infraction aura causé des dommages à la personne ou aux biens d'un tiers qui ne saurait être distrait contre son gré du juge du lieu de l'infraction.

De derde wijziging bestaat in het weglaten van het huidige vijfde lid van artikel 23 van de wet, dat geen zin meer heeft, aangezien er een strikte gelijkheid wordt ingesteld tussen de inwoners van onze drie taalgebieden. Het voornoemde vijfde lid wordt vervangen door drie nieuwe leden.

Het eerste lid volgt de rechtspraak van het Hof van Cassatie, dat de verschijning van de beklaagde in persoon op de terechtzitting niet beschouwt als een vormvoorwaarde om de verwijzing van de zaak te kunnen vragen. In de gevallen waarin de wet toestaat dat de beklaagde door een advocaat wordt vertegenwoordigd, mag laatstgenoemde de aanvraag indienen.

Het tweede lid bepaalt dat de beklaagde die terechtstaat voor een politierechtbank, zijn aanvraag ook per aangetekende brief mag doen. De termijn van acht dagen waarbinnen de aanvraag moet worden ingediend, stelt de rechtbank in staat er vóór de terechtzitting kennis van te nemen. Artikel 146 van het Wetboek van Strafvordering bepaalt immers dat tussen de dagvaarding en de verschijning een termijn van ten minste tien dagen moet worden gelaten.

Ten slotte staat het laatste lid ervoor borg dat de rechtzoekende zijn rechten kent, aangezien daarin wordt bepaald dat de tekst van artikel 23 moet worden overgenomen in de dagvaarding en de oproeping.

## WETSVOORSTEL

### Enig artikel

In artikel 23 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het tweede lid worden de woorden « in het Nederlands » vervangen door de woorden « in het Nederlands of in het Duits ».

2° het vierde lid wordt vervangen door wat volgt :

« In de gevallen bedoeld in de leden 1 tot 3 gelast de rechtbank de verwijzing naar het rechtcollege van dezelfde rang dat zich het dichtst bij de woonplaats van de beklaagde bevindt, waar de rechtspleging geschiedt in de door hem gewenste taal. De rechtbank kan evenwel beslissen dat zij op de aanvraag van de beklaagde niet kan ingaan wegens de omstandigheden van de zaak. »

3° het vijfde lid wordt vervangen door wat volgt :

« De in dit artikel bedoelde aanvraag wordt door de beklaagde gedaan op het ogenblik dat hij in persoon op de terechtzitting versnijnt, of door zijn advocaat

La troisième modification supprime l'actuel alinéa 5 de l'article 23 de la loi qui n' a plus de raison d'être, une stricte égalité étant instituée entre les habitants de nos trois régions linguistiques. Ce cinquième alinéa est remplacé par trois nouveaux alinéas.

Le premier alinéa fait sien la jurisprudence de notre Cour de cassation qui ne fait pas de la comparution personnelle du prévenu à l'audience une condition formelle de l'exercice de la faculté de demander le renvoi de la cause. Pour autant que la loi autorise la représentation du prévenu par un avocat, celui-ci est habilité à introduire la demande.

Le second autorise le prévenu traduit devant un tribunal de police à adresser sa requête par lettre recommandée à la poste. Le délai de huit jours endéans lequel la demande doit être faite permettra au tribunal d'en avoir connaissance avant l'audience, l'article 146 du code d'instruction criminelle exigeant un délai d'au moins dix jours entre la citation et la comparution.

Enfin, le dernier alinéa, en disposant que la citation et l'avertissement reproduisent le texte de l'article 23, garantit la connaissance par le justiciable de ses droits.

F. DUFOUR

## PROPOSITION DE LOI

### Article unique

A l'article 23 de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire, sont apportées les modifications suivantes :

1° au second alinéa, les mots « en néerlandais » sont remplacés par les mots « en néerlandais ou en allemand ».

2° le quatrième alinéa est remplacé par l'alinéa suivant :

« Dans les cas visés aux alinéas 1<sup>er</sup> à 3, le tribunal ordonne le renvoi à la juridiction de même ordre la plus rapprochée du domicile du prévenu où la procédure est faite dans la langue qu'il a demandée. Toutefois, le tribunal peut décider qu'il ne peut faire droit à la demande du prévenu en raison des circonstances de la cause. »

3° le cinquième alinéa est remplacé par les alinéas suivants :

« La demande prévue au présent article est faite par le prévenu lors de sa comparution personnelle à l'audience ou par son avocat, porteur des pièces, avant

die houder is van de stukken, vóór alle verweer en exceptie, zelfs van onbevoegdheid.

De beklaagde die voor de politierechtbank wordt gedaagd, kan de aanvraag ook indienen bij aangezekende brief, gericht aan de griffier van het gerecht dat kennis neemt van de zaak, binnen acht dagen na de kennisgeving van de dagvaarding tot verschijning of van de oproeping bedoeld in artikel 147 van het Wetboek van Strafvordering.

In de in het vorige lid bedoelde dagvaarding en oproeping wordt de tekst van dit artikel overgenomen.

26 juli 1988.

toute défense et toute exception, même d'incompétence.

Le prévenu traduit devant le tribunal de police peut également adresser cette demande par lettre recommandée à la poste, au greffier de la juridiction saisie, dans les huit jours de la notification de la citation à comparaître ou de l'avertissement visé à l'article 147 du code d'instruction criminelle.

La citation et l'avertissement visés à l'alinéa précédent reproduisent le texte du présent article ».

26 juillet 1988.

F. DUFOUR